

І ЗАПЕРЕЧЕННЯ МУСЯТЬ БУТИ ДОСИТЬ АРГУМЕНТОВАНИМИ!

Такий висновок і заголовок напросився, коли автор цих рядків перечитав в № 1—2 часопису за 1997 рік рецензію «Слово»-знавця з м. Новгород-Сіверського Святослава Воїнова на його статтю «Навколо рукопису «Слова о полку Ігоревім» («Сіверянський літопис», 1996, № 4, с. 59—64).

Спочатку Воїнов зауважує, що «Терлецький справедливо пише про існування у «Слово»-знавстві двох версій про надходження «Слова» до колекції графа О. І. Мусіна-Пушкіна — «ярославську» та «ростовську». А далі сповіщає, «що на сьогоднішній день обидві ці версії вже не існують, вони спростовані дослідженнями останніх років». І на користь останнього свого твердження посилається лише на працю О. В. Синиціної («К истории открытия рукописи «Слова о полку Игореве» — Рус. лит. — 1992. — № 1. — С. 85—87).

Та чи спростовані раз і назавжди ці версії дослідженнями останніх років? У збірнику матеріалів сьомої республіканської наукової конференції з питань вивчення «Слова» (Суми, 1994), яка проводилася під проводом проф. П. П. Охріменка, вміщена стаття Б. І. Яценка з Закарпаття «Про версії відкриття рукопису «Слова о полку Ігоревім» (с. 9—11). Цю наукову працю, видруковану двома роками пізніше статті О. В. Синиціної, не може не знати Святослав Воїнов, оскільки сам був одним з виступаючих на цій конференції — «Специфіка «Слова о полку Ігоревім» як літературної пам'ятки». Так ось, Б. І. Яценко не тільки веде мову про ярославську і ростовську версії, а й наголошує: «Список «Слова», як показало наше палеографічне дослідження, українського походження. С. І. Селівановський, який набрав текст першодруку «Слова», засвідчив, що «бачив у рукописі Пісню Ігореву», що письмо «схоже на почерк Дмитрія Ростовського». А наприкінці своєї статті він був ще більш категоричним: «Текст «Слова» ні разу не переписувався в російських регіонах (Пскові, Новгороді чи ще деінде, як гадають окремі дослідники), а тому в Мусін-Пушкінському списку добре збереглася його українська специфіка».

В іншому місці (с. 26) новгородсіверець пише, що «в наукових колах ще живе думка про можливість переписування рукопису «Слова» Дмитрієм Ростовським». Її обстоюю і я. Позиція ж Святослава Воїнова категорично протилежна: «Не існує жодного доказу про те, що Дмитрій Ростовський міг бути переписувачем «Слова о полку Ігоревім».

І, нарешті, рецензент вважає помилковим моє ствердження щодо знаходження «у зібранні О. І. Мусіна-Пушкіна, збереженому після пожежі Москви 1812 року», рукописів з колекції останнього архімандрита Спасо-Ярославського монастиря Іоїля Биковського. Помилковим, бо, як він пише, ці рукописи «були втрачені у 1812 році». При цьому він посилається на реконструкцію зібрання О. І. Мусіна-Пушкіна, здійснену В. П. Козловим і висвітлену в праці «Кружок А. И. Мусина-Пушкина и «Слова о полку Игореве» (М., «Наука», 1988). Але ж цей дослідник щодо вказаних мною «Листів Дмитрія Ростовського» зазначає (див. с. 253), що «номер рукописи с двумя звездочками (а «Листи»

№ 267, саме помічені двома зірочками — В. Т.) означає, що данна рукопись не известна, но существует определенная возможность ее обнаружения в подлиннике, копни или выписках». Стосовно «Праць святого Димитрія Ростовського, його рукою писаних», то С. Воїнов має рацію. Але не в цьому (збереглися рукописи чи ні) в даному випадку суть справи. Головне в тому, що в колекції І. Биковського, яка потім поповнила зібрання видавця «Слова о полку Ігоревім» О. І. Мусіна-Пушкіна, були(!) і «Листи...», і «Праці...» відомого церковного і культурного діяча, українця за походженням, Данила Туптала (Дмитра Ростовського). А, можливо, й сам рукопис «Слова». Від цієї думки ми все ж не відмовляємось.

